

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak **torek** in **petek**. — Dopisi, naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron za pol leta 4 krone, za četrlet 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Ali je kmečkemu stanu treba izobrazbe?

Neoporečna in stokrat dokazana resnica je, da samo izobražen narod more gospodarski napredovati. Zato je moralna dolžnost vseh prosvitlenih narodnih krogov delati na to, da se vse ljudstvo brez izjeme, tudi najpriprostejši delavec — naobrazji.

Istina je, da ni bilo treba tolike prosvete tedaj, ko še poljedelec ni potreboval drugega kakor ono, kar mu je dala zemlja. Napram temu pa rabi dandanes poljedelec tisoč raznih predmetov, ki jih mora kupovati, in istotako prodajati; on mora tudi biti trgovec.

Nadalje, prvotna sredstva niso več zadostna za izrabljanje zemlje, ter mora poljedelec razumeti svoj poklic kakor obrt in skušati, da ga popolni. Tudi v njem torej vse kriči po višji naobrazbi. To je poljedelsko vprašanje v pravem svojem pomenu, a ne vprašanje po žitni ceni. Kako dobimo delavce, ki bi stali na višini dobe in bili sposobni, da v polnem obsegu izrabljajo vso moč, ki počiva v naši zemlji? To ni mogoče brez dobre, kmetijske šole.

Zanimivi so podatki iz danskega gospodarstva. Kakor je znano, cveto v tej deželi ljudske visoke šole. To so zavodi, na katerih se kmečki sinovi in hčere navadno več časa muče, da svojo splošno naobrazbo razširijo in poglobijo. A kaj je pozneje iz teh ljudi, dijakov visokih ljudskih šol? Ali se ne ogibljejo telesnega dela? Ali ne hrepene vedno po nečem boljšem, ali se ne čutijo nesrečne? Nikakor. Takšen mlad človek gre zopet za svojim poslom, začne orati kakor poprej, samo s to razliko, da dela sedaj vesele volje, ker mu je ves svet postal večji in krasnejši. Delo mu ni več težko breme, temveč radostna dolžnost, čast. Svest si je, da s tem delom služi ne samo sebi

samemu in svoji družini, nego tudi domovini in in celemu človečanstvu.

Da ima njegova večja izobrazba tudi praktično vrednost, zato je dovolj jasnih dokazov. Tako so se n. pr. danski poljedelci zjedini in ustanovili velike zadruge ter izvažajo razne gospodarske pridelke v vrednosti več milijonov. Enak napredek so tudi dosegli z izvozom svinj in svinjskega mesa.

Obdelavanje pustih krajev je zadnja leta silno napredovalo, a povsod po vaseh imajo telovadna in strelska društva, učilnice in knjižnice. Kamor pogledamo, vidimo povsod sledove čile in marljive delavnosti. — Časi niso več takšni kakor so bili za njega dni. Neznanje ne more danes obstojati niti v delavčevi kolibi.

Seveda je najprej potrebna temeljita šolska naobrazba za industrijo in poljedelstvo. Nemške industrije, ali kmetije brez ljudske šole si niti pomisliti ne moremo. Zlasti je mala obrt odvisna od stopinje izobrazbe onih ljudi, ki se z njo bavijo. Kdor torej pravi, da ima v svojem sreču ljubezen do slovenskega ljudstva, ta se ne sme postaviti na pot širjenja kulture. Kakšni ljudski prijatelji so ti naši sovražje. Nemci, ako nam nočejo ustanoviti kmetijske šole? Kmetije-štajercijanci naj bi se že vendar spametovali in ne tulili z volkovi. Ti jih hočejo odreti!

Zdi se nam potrebno, ravno sedaj naglašati, kako nujno je, da dobi naš kmetijski stan večjo izobrazbo, predvsem strokovno, da dobi svojo kmetijsko šolo. Ravno to, ker nam deželna vlada v deželnem zboru ni hotela dovoliti slovenske kmetijske šole, je bilo v prvi vrsti vzrok, da so naši poslanci posegli po obstrukciji. S tem so si naredili veliko breme, veliko odgovornost, ali s popolnim zaupanjem svojih volilcev se jim brez dvoma še mnogo posreči, kar bo v korist našemu narodu.

Naobrazbe je treba danes človeku, in v prvi vrsti poljedelcu treba strokovne izobrazbe. Šol zahtevamo, da narod v istini prosvetlimo, da nam bode vsem boljše. Samo na ta način obvarujemo sebe in ono grudo zemlje, ki jo imenujemo: Slovenija.

Učiteljski konvikt v Ljubljani.

Ob prihodnjem Božiču mine 10 let, odkar si je ustanovilo kranjsko učiteljsko „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“. V teku teh let si je že nabralo 20.000 K zgradbenega kapitala, tako da pride povprečno na vsako leto 2000 K. Če upoštevamo žalostne razmere, ki v njih živi kranjsko učiteljsko, smemo reči, da je vsota, ki si ji jo učiteljsko takorekoč po krajcarjih pritrvalo, naravnost velikanska, prelep znak naše požrtvovalnosti in našega idealnega prizadevanja.

Temelj je torej položen!

Društveni odbor pa je sklenil, da razširi svoje delovanje tudi preko mej svoje dežele, da si zgradi vse v „Zavezi“ združeno učiteljsko svoj dom v Ljubljani in da pridemo čimprej z združenimi močmi do zaželenega smotra. Ta namera se nam zdi tako lepa in plemenita, da jo priporočamo v najresnejše uvzemanje.

Naš skupni smoter je: Vse učiteljsko vseh slovenskih pokrajin imej v Ljubljani svojo streho, kjer bo drugi dom njega sirotam in otrokom. To nam bodi glavno! Poleg tega bodo imela tamkaj svoj varni kot naša društva, ki reprezentujejo moč naše organizacije.

Do tega smotra pa ne pridemo s samimi besedami, nego je treba živahnega dela, mnogo žrtev in mnogo — denarja. Ako združimo vse sile in napnemo vse moči, je lahko mogoče, da imamo po preteku drugega desetletja svoj „Učiteljski konvikt“, tako da bomo obhajali petindvajsetletnico „Zveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ — v lastnem domu!

LISTEK.

Zadnja ura.

Slika. Spisal Ivan Stukelj.

Od hriba do hriba so zveneli zvoki svetlo-dolskih zvonov. To so bili smrtni glasi. Teško so se ujemali s čistim planinskim zrakom. — Zvonovi so se že zdavnaj ustavili v stolpu, a njih odmevi so še dolgo, dolgo, lahko pluli čez gorska slemenena nalik igrajočim se valčkom tihega jezera — blažeče, uteševalno . . .

Bilo je meseca julija in avgusta, ko je v gorskem zakotju, Svetlodolu, zadivjala morilna bolezen, legar. Po teh malih selih v okrožju ene ure je smrt imela obilno žetev. Včasih je zvonilo na dan celo štirim mrličem.

Večerno solnce je upiralo svoje poslednje žarke na hiše in kočje. Slemenena daljnjih gor pa so se v čudno lepi zamolki modrini ostro črtala od rdečkastega neba.

Solnčni soj je zlatil šipe v malih oknih Martijakove samotne kočje. Kako naj bi se to bleščeče zlato skladalo z očrnelimi stenami v koči in slamnato streho, ki je na raznih mestih kazala gola rebra ter bila porasla tuintam s kupi bujnega, rumenkasto-zelenega mahu!

Pri enem oknu za temi zlatimi šipami je slonelo visokostasno, sloko, petnajstletno dekle upadlih in bledih lic. Bila je Martijakova Katrica. Zrla je na pobočje hribov, ki so se že tuptam zavijali v mrak. Doli pod kočjo se je razprostirala velika njiva dozorelega ovsca. Trudno je kimalo latovje in na mnogih mestih je že poležavalo. Čakalo je samo še rešilnega srpa. Tega pa ni bilo, in letos ni hotel priti.

V nekdanjih dneh pa se je tu doli ustopila s srpom v rokah dolga, drobna žena koščenih rok, — res kakor smrt za žitno polje. Predno je udarila prvokrat s srpom, si je pomaknila robec na glavi nekoliko nazaj, pregledala njivo tja do nasprotnega konca. Žito pa je zašuštelo in se zazibalo v dolgih valovih, kakor bi se hotelo rogati slabim močem te žanjice — Martijakovke. A vendar, izvršiti je morala to delo prej ali slej. Saj ona edina je bila za vstrajno delo pri Martijakovih. Kakor hitro si je zjutraj zmela oči, takoj je stopilo delo pred njo z vsemi težavami in skrbmi. In sosedje so prerokovali, da jo bo ugonobilo delo. To pa se je zgodilo prej, kakor so domnevali. Danes so jo zanesli v dolino, poldrugo uro daleč na farno pokopališče v Teharje k večnemu počitku.

In Martijak — nadpetdesetleten je že — ah, to vam je mož, ki ničesar ne stre, ne skvari,

pa tudi ničesar prida ne stori. Za bič še prime in postopi za vprego in voliči — za tujimi rejenimi voliči, svojih že zdavnaj nima. Med suhimi čeljustmi tišči vedno svoj vivček ter puši z vso silo, da se mu delajo jamice v rumenkasto rujavih licih, da se tobakov dim odvíja v dolgih curkih okoli glave. Izpod stožčastega, ob robu raztrganega klobuka gleda vedno slabo obriti obraz topo v svet. Le včasih se posmehlja s suhotnim glasom.

Martijak ne pozna nikakih skrbi. Ne briga se za ves svet, brez vsakega vtiska gre mimo njega sreča in nesreča. Ni zatopljen v molčečnost, govori pa, kakor bi mu bilo nadležno, da mora sploh govoriti. V vsem njegovem dejanju in nehanju ni zaznati njega lastne moči in volje.

Katrica se je ozrla po sobi. Tam ob steni blizu peči leži na mrtvaškem odru njena sestra, za nekoliko let mlajša Lenica. Dve klopi so staknili skupej in na nji položili od boleznin popolnoma izsesanega mrlička. En dan pozneje je umrla za materjo. Jutri tudi njo ponese iz kočje. Uborno je opravljena. Hodno srajčko ima na sebi. Iz širokih rokavov ji gledajo pretanke voščeno rumene ročice; skoraj se hočejo izgubiti v njih. Črez srajčko pa ima prepasano modro krilce z belimi rožicami, vse že oguljeno. Izpod obilnega, svežega rožmarinovega venca gleda podolgasti zasinjeli obrazček z napol odprtimi očmi, zaveše-

Ta najboljši praznik svoje požrtvalnosti bi se radi učkali. Potem bi bila naša naloga končana, in na tem mejniku našega prizadevanja in trudapolnega delovanja bi morale potem zastaviti mlajše in krepkejšie sile, da izvrše druga dela, ki nas še čakajo.

Težki so neprestani, hudi viharji dolgih let večnega boja in žrtvovanja. Še tako jake moči opešajo, če se vedno izčrpavajo, a ni za nje nadomestila in novih, okrepujočih snovi. Naše sedanje učiteljstvo ne pozna odmora in počitka. Na nas pritiska najskrajnejša potreba izdatne samopomoči, da ne pocepamo od pomanjkanja v sramoto gabnega sistema, ki žene v propast naše šolstvo in nas in domovino.

Najtežja skrb navda učitelja takrat, ko se ozre po svojih otrokih, ki ga prosijo kruha. Rad bi jim napravil življenje lepše in lažje nego je njegovo, življenje sužnja in neplačanega, vedno zasmehovanega, vedno zapostavljenega delavca. Kje ima danes učitelj zaslonbo? Celo šolske oblasti, ki bi ga morale ščititi, ne čuvajo njegovega žalostnega življenja in nimajo usmiljenja z njegovo izčrpano fizično močjo. In zato ima učitelj zaslonbo v samem sebi, v svoji organizaciji in v redkem številu pravih, požrtvovalnih prijateljev.

In če ne več mi, imeli bodo naši otroci in naši zanamci zaslonbo v „Učiteljskem konviktu“, ki bo sezidan na naših prihrankih, takorekoč na krvavo prisluženih in od lačnih ust pritrghanih krajcarjih.

Zato pa mora vse učiteljstvo na delo, in sicer nemudoma! Po vseh slovenskih kronovinah je treba razviti živahno agitacijo v prid „Učiteljskemu konviktu“. Zastaviti moramo vse sile, da nabere vsaka kronovina v slednjem desetletju po 20.000 K, in prizadevati si moramo, da dobimo v tem času od svojih prijateljev tudi 20.000 K. Koncem drugega desetletja bi imeli na ta način sedanjih 20.000 K, potem novih kranjskih 20.000 K, štajerskih 20.000 K, primorskih 20.000 K in prijateljskih 20.000 t. j. skupaj 100.000 K kapitala in še obresti.

Kako pridemo do tega?

„Učiteljski konvikt“ ima svojo krajcarsko podružnico. Z dotičnimi knjižicami mora učiteljstvo med ljudi! Če nam knjižice plesnijo doma, nam ne bo s tem nič pomagano. — Vsako učiteljsko društvo mora pristopiti k „Učiteljskemu konviktu“ kot pokrovitelj z 200 K. Vsako učiteljsko društvo mora prirediti vsaj enkrat v letu koncert v prid „Učiteljskemu konviktu“. — Potrkati je treba pri občinah, raznih društvih in korporacijah, pri posojilnicah in hranilnicah, da nam priskočijo na pomoč. Nadalje bi moral biti pravi društveni član vsak učitelj in vsaka učiteljica ter v ta namen plačati na leto 2 K. Če bi se zgodilo samo to, bi imeli vsako leto nad 2000 K gotovega dohodka. Goriško in štajersko deželno učiteljsko društvo se mora obrniti z dobro utemeljenimi prošnjami na deželni zbor, da dovoli v ta namen večji prispevek. Odbor „Učiteljskega konvikta“ mora stopiti

s takšnimi prošnjami pred občinski svet ljubljanski, pred deželni zbor kranjski in tudi pred „Kranjsko hranilnico“. — Vsak učitelj in vsaka učiteljica se mora posluževati edino in samo „Gospodarskega programa“. Toda „Gospodarski program“ je treba razširiti tudi izven Ljubljane po drugih kranjskih mestih. „Gospodarski program“ naj ustanove tudi za Štajersko (n. pr. Celje, Maribor, Brežice, Ptuj, Ljutomer, Rogatec itd.) in za Primorsko. Učiteljstvo sme naročati in kupovati samo pri tistih tvrdkah, ki se vpišejo v „Gospodarski program“.

O „Hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta“ in o nje pomenu za „Učiteljski konvikt“ smo govorili zadnjič na tem mestu. Odbor pripravlja tudi efektno loterijo, in dobiti bo še druge vire dohodkov.

Društveni odbor se je tudi odločil, da razpošlje znanim prijateljem učiteljstva in šolstva tako-le prošnjo:

P. n.!

Poznamo Vas, da ste prijatelj šolstva in učiteljstva. To nam daje pogum, da se obračamo do Vašega blagorodja s ponižno prošnjo.

Znano je Vašemu blagorodju, da se ljudski učitelji hudo borimo za vsakdanji kruh. Z malo plačo, ki jo dobiva učitelj, komaj samec izhaja, ne pa učitelj z družino. In vendar je njegova dolžnost, da vzgoji svojo deco stanu primerno. Zbog nizke plače mu je nemogoče, poslati svoje otroke v mesto v srednjo šolo. Če je pa že učitelj oče v taki stiski, pač ni treba poudarjati, kake reve so v tem oziru šele učiteljske vdove in učiteljske sirote.

Po geslu: „Pomagaj si sam in pomagal ti bo Bog“ smo učitelji leta 1894. ustanovili „društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“, katerega namen je, zgraditi v Ljubljani poslopje za zavod, v katerem bo skrbjeno za učiteljske otroke in sirote, da bi se pripravljali za življenje ter bili za svojih študij preskrbljeni kakor v uravnem očetovem domu.

V desetih letih smo nabrali 20.000 K gradbenega kapitala, ki smo ga zložili večino učitelji sami. Potreba učiteljskega konvikta postaja dan za dnevom večja in nujnejša. Iz lastne moči pa ne pridemo učitelji še kmalu do zaželjenega cilja, če ne dobimo podpore in pomoči pri šolskih in učiteljskih prijateljih. Upamo pa, da bomo uslišani ter nas bo narod, ki nam izroča in zaupa svoj najdražji zaklad: svojo deco — iz hvaležnosti dragevolje podpiral pri tem podjetju, ki ima edino skrbeti za učiteljske otroke in sirote.

Z ozirom na blagi namen se usojamo tudi Vaše blagorodje ponižno prositi denarne podpore ter se blagovolite v ta namen poslužiti priložene položnice. Vsak, tudi najmanjši dar, bomo prejeli z največjo hvaležnostjo.

„Kamen do kamena palača.“

Preverjeni smo, da ne ostane ta prošnja glas vpijočega v puščavi. Nekateri naši prijatelji, ki so že prejeli to prošnjo, so se tudi že odzvali

z znatnimi zneski. Pričakujemo da se jih odzove še mnogo!

Da bo vedel društveni odbor, komu je poslali tu priobčeno prošnjo, naj nemudoma naznani vsak šolski voditelj ali kdorkoli izmed naših tovarišev in tovarišic društvenemu blagajniku Jakobu Dimniku iz svojega kraja naslove šolskih prijateljev, o katerih je pričakovati, da bodo kaj darovali za „Učiteljski konvikt“.

Duševni kretinizem v nemških vojnih sodiščih.

Naravnost neverjetna je vest, ki je došla iz Desave o obravnavi vojnega sodišča proti dvema vojakoma, namreč proti poddesetniku Güntherju in mušketicirju Voigtu. Ta dva sta se vračala z dvema dekletoma s plesa in srečala podčastnika Heine-ja. Ta je začel brez vzroka dekleti tepsti, na kar sta ga vojaka prosila, naj miruje. On potegne nato bajonet iz nožnice in začne z njim kakor besen mahati krog sebe. Da ju ne rani, sta bila vojaka prisiljena mu vzeti orožje. Storila sta to mirno, kljub temu se je prekucnil podčastnik na tla, ker je bil pijan. Petindvajset prič je to potrdilo. Javni tožitelj je predlagal, naj se izbacne oba obtoženca iz armade in prizna prvemu 5 let in 3 mesece drugemu 5 let in podčastniku Heineju 6 mesecev ječe. Zagovornika sta povdarjala, da sta ravnala obtoženca v silobranu, na kar jima je odgovoril javni tožitelj, da vojak napram svojemu predstojniku sploh nima pravice silobrana, ampak se sme samo pritožiti. Zagovornik na to vpraša, če se mora pustiti vojak od svojega predstojnika brez vzroka zaklati ako se onemu zljubi; to je državni pravdnik potrdil. Iz tega sledi, da je vsak vojak, oziroma tudi vsak častnik v nemški armadi primoran se ukloniti v vsakem slučaju svojemu predstojniku, recimo n. pr. ako se kakemu oficirju zljubi posiliti narednikovo ženo, mora narednik to mirno trpeti in se ne sme častnika niti dotakniti, drugi dan pa se sme pritožiti. Do tako skrajnih mej dovede bedasti, trdi formalizem, ki ni niti vreden butice kakega srednjeveškega birokrata. Za nemško armado pa je sodba, s kojo se je javnemu tožitelju pritežilo in oba obtoženca obsodilo na 5 let in eden dan težke ječe ter ju izbacilo iz armade, dočim se je podčastniku priznalo samo 3 mesece zopora, neizbrisna sramota, kateri bi se moral upreti vsak državljan, ki čuti v sebi le nekoliko moškega ponosa.

Akoravno so tudi naša vojna sodišča še prav srednjeveška, vendar skore trdimo, da tak slučaj pri nas ne bi bil mogoč. Človek pa bi ne verjel, da se more v državi, ki hoče biti najmodernejša, tak slučaj sploh pripetiti. Sedaj pa je docela umevno, zakaj so se vzdignili Hereri v nemški Afriki s tako silo proti Nemcem. Kako so se morali vesti šele tam! Nemška nadkultura — barbarizem!

nimi z dolgimi črnimi vejicami. Trpke poteze od prestanih bolečin so videti na njem; tudi smrt jih ni mogla popolnoma zgladiti in izbrisati. — Na obeh straneh ob sebi pa ima razpletene bujne, vranje črne, malo nakodrane lase, ki ji segajo čez ledja. To lepoto ji je morda ljubi Bog edino le zato podaril, da se z njo ponaša sedaj na tem ubornem mrtvaškem odru.

Ob vznožju ji gori majhna svetilka petrolejka. Da bi ji gorele sveče, teh ni mogel ali hotel Martijak preskrbeti. Tik mrtvaškega odra na klopih ob peči pa je razmetana razna obleka. Mrtvaški duh se širi pod nizkim stropom in meša s petrolejevim dimom. Mrtvaški mir povsod! Le od peči sem cvrlika rezko enoglasno hišni črček. Muhe brenče od stene do stene in posedajo mrličku, po obrazu, po preperelih in sirovo izdelanih hišnih predmetih.

Katrica zre brezčutno skozi otemnele šipe, zdajpazdaj pogleda nazaj in jezno zamahne po muhah, ki silijo mrličku na obraz.

V teh dneh materine in sestrine boleznii in smrti ji je dozorela misel, da je življenje težko, silno težko. Nič ni pomilovala umrle matere in sestre: Rešeni sta bili večnih skrbi in stradanja. Saj tako so ji zatrjevali drugi ljudje.

Solnce se je že davno skrilo za goro. Stare

Maruše, ki je mrliča varovala, ni hotelo biti nazaj; odšla je nekoliko pogledat domov.

Deklica pa je že nestrpno pričakovala očeta. Samotno ji je postajalo. Sedla je za mizo. Začutila je lakoto, odrezala košček od krajca kruha, ki je ležal na mizi. Bil je črn in trd. V želodcu so se ji pojavile bolečine. Morda tudi njo pograbi ista bolezen, kakor je mamico in sestrico?

„Petpedi, petpedi!“ zaprepelika glasno prepelica v žitu. Sama, nikogar ni blizu. Morda pozno v noč pride kdo iz soseščine? Bogve, kaj da očeta ni, saj vendar ima doma mrliča.

Ali on ne pozna skrbi!

V polutmini so vsi predmeti dobivali drugo, strašilno podobo. Opetovano se ji je zazdelo, da čuje tihe stopinje Marušine, ali trde korake očetove.

Ozrla se je zopet po mrliču. Dozdeva se ji, da sladko spava. Prav tako je zaspančkala dostikrat, kadar se ji je prislomila v naročje pri peči, ko je mati pripravljala borno večerjico. Zdaj se ji je stožilo po sestrici, tako silno stožilo. Kako rada bi jo zopet pritiskala k sebi.

Sama je, tako sama! — Ni pomišljala dolgo, dvignila se je izza mize, zaprla vrata, splazila se ob zglavju k — mrliču. Tam pri zidu je legla k mrtvi sestrici. Ta prostorček se ji je zdel tako

prikladen. In mrliča je ni bilo prav čisto nič strah; saj je bila to njena ljuba sestra. Stisnila se je k nji, položila desnico preko njenih prs in voljnih las.

Pritiskala ji je in zopet pritiskala roko na prsa, kakor bi hotela vzbuditi tisto malo srcece, katero je kruta smrt ustavila. In strah. — strah je ni bilo čisto nič.

Inako se ji je storilo pri srcu, ljubezen do mamice in sestrice jo je zgrabila. Pekoče solze so ji privrele prav iz srca v oči, tako silno pekoče, da si je pritislila levico na veka, z desnico pa je še močnejše stiskala sestro k sebi, polglasno ihtoč. V glavi so se ji začeli mešati pojmi z resnico in sanjami.

Usnula je trdno, saj ni že več noči užila popolnega spanja. Storila se je že noč.

Vaščani so legali spat, nekateri čuli pri bolnikih, drugi pa se zbrali k temu ali onemu mrliču. Tam so ob brlečih lučih molili, prepevali, šalili se.

Nalezljiva bolezen — čemu ta strah! Marsikom izmed teh mrliških obiskovalcev je že smrt pritislila svojo koščeno roko na ramo, češ: „Hajdi z menoj!“ — Čez nekaj dni se bodo istotako zabavali pri njegovem mrtvaškem odru. Zabava jim je to, ne čutijo pa, da je — strašna!

Celjske in štaj. novice.

— **Redni občni zbor „Zveze slovenskih posojilnic“** v Celju se je vršil v četrtek, dne 1. decembra, pod predsedstvom gospoda Mihaela Vošnjaka. Zastopanih je bilo nad 60 članic po svojih odposlancih, katere je predsednik najtoplejše pozdravil. Gospod dr. Jos. Vrečko je poročal o zgradbi družbene hiše in o ustanovitvi tiskarne; to poročilo danes seveda še ne more biti popolno, ker ni še vseh računov, vendar se da sklepati, da bode hiša in tiskarna veljala nekaj nad 200.000 kron. Ob tej priliki je raztolmačil, da se bode podjetje in hiša ne le obrestovala, temveč tudi primerno amortizirala. Gospod dr. Jos. Sernec poroča o nakupu in prevzemu trgovine, spadajoče k tiskarni. Obe poročili sta bili vzeti z zadovoljstvom na znanje. Istotako je bilo z odobravanjem vzprejeto poročilo o delovanju „Zveze“ in revizijah posojilnic, katero je strokovno sestavil in prednašal „Zvezni“ tajnik ter revizor, g. Fr. Jošt. V bodoči odbor so izvoljeni: G. Miha Vošnjak, predsednikom, dr. Ivan Dečko, podpredsednikom, odborniki pa: gg. dr. Jos. Sernec, dr. Jos. Vrečko, Fran Lončar, Drag. Hribar, dr. Dan. Majaron, Iv. Valenčič, dr. Drag. Treo, Slavoj Jenko in Valentin Weis. Natančno poročilo sledi.

— **V nedeljo v Celje, na koncert!** Veselemo se v lepi nadi, da vidimo v nedeljo zbran lep del narodne sp. štajerske inteligence. Radostni smo, prevzeti krasnega pričakovanja, ker se nadajamo veselega svidenja. Ponosni smo, ker vam bomo mogli pokazati, koliko premoremo celjski Slovenci na umetniškem polju. Slišali boste naše petje, videli naše umetnike in priznati boste morali, da v belem Celju klije in cvete slovenska stvar.

— **Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Celju** prireja nekaj let sem po občnem zborovanju koncerte, kateri so bili dosedaj še vsako leto dobro obiskani. Tako tudi priredi v nedeljo 4. decembra v veliki dvorani „Narodnega doma“ ob 8. uri zvečer koncert z mnogobrojnim sporedom, katerega smo že v zadnji številki objavili. Nastopil bode največji možki zbor, kar jih je sploh kedaj pelo na Celjskem odru. Petje obeta biti izborno, vrhu tega bode nastopil priljubljeni baritonist g. dr. Guido Sernec v dveh lepih pesmih. Tudi celjska narodna godba se je potrudila, da bode slavno občinstvo presenetila z lepimi novimi komadi. Skrbjeno pa ni le samo za taiste, ki radi čujejo lepo ubrano petje in zvonke glase godbe, marveč tudi za one, ki bi radi videli v duhu bojno polje na daljnem vstoku. V ta namen se uprizori šaloigra „Rusko japonska vojska.“ Ker je tedaj vsestranski poskrbljeno za duševni užitek, pričakujemo tudi letos obilne udeležbe, ne le iz Celja samega, marveč tudi iz celjske okolice ter bližnjih mest in trgov.

— **Glavna in zadnja pevska vaja**, pri kateri bo sodelovala tudi narodna godba, za koncert 4. decembra, se vrši v soboto ob 8. uri zvečer.

Pevci, pridite vsi, da z velikim nastopom pokažemo, kaj celjski Slovenci v moškem zboru, premoremo.

— **Miklavžev večer.** Tudi letos je naznanil Miklavž, da obišče celjsko deco ter jo obdaruje z darovi, katere prineso angeli z nebes. V ponedeljek, 5. decembra, t. l. pride ob 8 uri zvečer sv. Miklavž z vsem veličastvenim spremstvom angelev. Tudi Anton se je pridružil nebeški družbi. Da pa bode Miklavž zažugal in kaznoval poredne otroke, privede seboj tudi četo luciferjev in mefistov pa favstov, ki bodo vsakega poredneža zvezali s peklenskimi verigami, ga vrgli v koš ter odnesli tja, kjer je ogenj in škripanje z zobmi. Darila naj se blagovolijo oddati z natančnim naslovom pri društvenem slugi ter se naj frankirajo z narodnim kolekom. Prireditelj večera je „Celjski Sokol“. Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina 20 vinarjev. Miklavž pride v „Narodni dom“ naravnost v veliko dvorano.

— **Nemški obrtniki-zagrizeneci.** Odkar je pri celjski zvezi nemških obrtnikov odložil predsedstvo g. Altziebler ter je prevzel sladšičar Mörtl, se v tem društvu goni samo politika. Le to jim leži na srcu, kako bi Slovence bolj odrinili v stran, za obrtne zadeve se ti možicelni ne brigajo. V zadnji seji je Mörtl, ki peče bonbone in kuha torte, skuhal tudi eno prav posebno umno idejo. Obrtni vajenci naj se naročajo naravnost iz Solnograške — iz Zgor. Štajerske zato ne, ker je trotnov celjske trotnine sram. Tako! Zdaj pa že pojde — solnograški krofači bodo pomagali, in nemški obrtniki se bodo redili kot krofi. Nadučitelj „Babji zob“, pardon, Bobisut — zapisalo se nam je — je krofanje toplo priporočal, ravno tako Jamschegg, ki je politikuš stare šole, in katerega rdeče sokolske srajce zbadajo v oči kot purmana. — Dobro, Mörtl, in kar Vas je njegovih podrepnikov, že še obračunimo!

— **Neprijeten prizor** se je nutil v sredo popoldne v rotovskih ulicah, ravno pred poslopjem okrajnega glavarstva. Hromega prosjaka je vrgla božjast s tako silo ob kamenit tlak, da je bila takoj mlaka krvi okrog njega. Prišli pa so stražniki in ubožca odvedli v vežo glavarstva ter ga vrgli za duri. Opazovalci so bili ogorčeni nad takim postopanjem.

— **Izpred sodišča.** V torek je stala pred sodnikom 13letna Met. Dobovišek, doma na Bregu pri Celju, ker si je na Vernih duš dan prilastila v celjski farni cerkvi puščico, v katero se nabirajo milodari. V njej je bilo 7 kron 50 vinarjev denarja. Ko je ukradla, je bila sama v cerkvi; cerkovnik Korošec je takoj opazil, da je puščica izginila. Ozrl se je po cerkvi in zagledal v klopi malopridnico, ki se je skušala skriti. Cerkovnik jo prime, vzame puščico in izroči sodniji. Ker dekletu še ni staro 14 let, je bila obsojena le radi prestopka. Gre za mesec dni v ječo, potem pa v prisilno delavnico.

— **„D. Wacht“**, glasilo celjskih renegatov je zadnji čas, odkar ima novega urednika v osebi nekega Hugo-na Webingerja, začela zastopati tudi

koristi celjskih prascev. Sorodnost je vsekakor med merjasci-želodožeri in našimi tevtoni-želodožeri. Lačni list, imenovan „D. Wacht“, je namreč prinesel pod naslovom: („ein ergötzliches Märlein“, (mična dogodbica) budalasto klobasarijo o dveh prascih. Imenitna je, tako pogojen ton, kakor da je pisal res pravi svinjski pastir! Sicer pa se pri „celjski žabi“ bolj razumejo na svinjerejo kakor pa na urejevanje.

— **Andrejev semenj** je bil živ. Pozna jesen je, poljsko delo je v kraju, pridelki pospravljeni, in kmet je prodal, kar je imel na prodaj. V sredo so prišli sejmarji s polnimi žepi na trg, in, oh, kako so jih spet radi imeli nemčurski kramarji! Skakljali so okoli njih in se jim prilizovali ter jim lezli pod kožo, da je bilo veselje. Slovenski kmetje so bili ta dan gospod, a nemčurska golazen se je plazila kot močeradi okoli njih. Vidite vi, v sredo bi vas nosili na rokah, ker ste imeli tolste denarnice, a drugič bodo pljuvali na vas ter pobirali kamenje, da vas ubijejo! V celjskem nemčurskem gnezdu se greje gad, ki bi vas rad ugonobil, in vi ga gojite ter redite. Nemčurji, ki se delajo vaše prijatelje, so v istini vaši smrtni sovražniki. Celjski magistrat je prepovedal tokrat židom kričanje ter jih zapodil na odmerjen prostor, joj, da bi vendar hotel tudi prepovedati nemčurskim trgovcem, da ne smejo govoriti slovenski. To bi bila pametna naredba, in tedaj bi še mi pohvalili župana!

— **Osebnosti.** Umirovljen je glavni kontrolor c. kr. glavne davkarije v Celju, Oton Leeb. — Mesto poštna ekspedijentke na Ponikvi je dobila Amalija Bakšič.

— **Dvorni svetnik Rožek** je, kakor poročajo iz Gradca, praznoval v torek 80letnico svojega rojstva.

— **Šolska vest.** V Dobravče je imenovan za nadučitelja tamošnji učitelj g. Matej Tušek.

— **Moko iz smrdečega mlina** blagovolijo slovenskim kmetom prodajati trgovci Lavrič na Vranskem, Rajmund Bratanič v Ljubnem, Korun v Št. Petru v Sav. dolini. — Vrli „slovenski“ možje so ti nemškutarjem služeči trgovci! „Heil“ njim!

— **Štajere na kile.** Pretečeni petek je komaj „Štajere“, vulgo „giftna krota“ srečno prikobacal v Celje in čez prag nekega tukajšnjega nemškega odvetnika, ga je čakala nemila usoda, ki nam jasno kaže, da je tej cunji tudi pri nekaterih Nemcih že odklenkalo, ker se nočejo več pečati z njim. Odvetnik, ki je najbrž imel nalogo poslane iztise „Štajerca“ brezplačno razdeliti, je storil drugače; poslal je namreč cel zavoj nekemu obrtniku, da ta porabi vsaj papir v razne namene. „Štajerc“! Ali ti ni to znamenje bližajočega se pogina?

— **„Štajerc“-evo prokletstvo.** Smrtna obsojba ubijalca Muršec-a je pokazala, kam vodi „Štajerc-eva“ pot. Na vislice ženejo štajercijanci svoje zasleplence. A to znajo res imenitno! Kdaj je pač mislil Muršec, da mu konča rabelj življenje? Ko je pisal pesmi v „Štajerca“ in so se

Že precej trdo v noči stopala je stara Maruša z nekaterimi sosedami in otroci skozi hosto, da bi zopet to noč čula pri Martijakovih. Slaba lučka jim je brlela v velikanski svetilki.

A glej, kakor bi blisknil, se zasveti vsa hosta. Vsi se prestrašijo.

„Ogenj, ogenj!“ jeknejo skoro vsi hkratu. „Moj Bog, letos pa nas hudo obiskuješ!“ vzdihne Maruša.

„Njegova volja je!“ dostavi s trepečimi ustnami njena spremljevalka.

Pospešijo korake. Pridejo na plano.

„Jezus in Marija, Martijakova koča gori!“ vskliknejo ti in oni.

Ogenj je zdajci z vso silo bruhal iznad poslopja nalik orjaškemu snopu, na vrhu pa se valil ogromen črn oblak, katerega so preletavale iskre in tleči ogorki.

„Mrlič bo zgorel! To je grozno!“

„Jezus Nazarenski!“ zakrikne mahoma Maruša ter se obupno poprime z obema rokama za glavo. „Kje pa je Katrica, Katrica?“

Ta ali oni gledalec sili v poslopje, pa požar mu zabrani vhod.

„Katica, Katica!“ ponavljajo za njo tudi drugi, ki so bili na požarišču.

Zaman je odmeval ta klic med prasketajočim ognjem . . .

* * *

Ko so mu zagrebli ženo, je kupil Martijak pogrebem žganja in kruha.

Opotekajoč se je zapustil gostilno; saj ni bil vaje te pijače. Danes pa jo je potegnil parkrat preveč. Začutil je menda prvič, da je izgubil s svojo ženo vso moč, kakor so mu dejali sosedje. To skrb pa je potopil v kozarčkih žganja.

Prišel je do travnikov, na katerih so bile senene kope in zavalil se je v eno izmed njih. Težko, da bi se bil spomnil, da ga jutri čaka še en pogreb, da je pustil Katrico samo doma. Zaspal je mirno.

Zarano v jutro pa se je bližal domu. Stopi iz hoste. — Pred očmi se mu zaziblje strašen prizor! — Od svoje kočice ne vidi nič, samo pogorišče je tu, iz katerega se dviga smrdeč in v oči ščemeč dim.

Nekaj bližnjih sosedov in sosed je stalo tam, glasno se razgovarjajoč.

Ko je Martijak stopil bližje, mu je rekel nekdo: „Dobro jutro!“

„Siromak, pa imaš slabo jutro. Vse ti je zgorelo“, dostavil je drugi.

Molče je gledal svoje sosedo, žrjavico in ožgano tramovje. Prišel je do onkraj pogorišča.

„Martijak, ali vidiš, kaj je tu?“ reče zopet nekdo in pokaže s prstom v stran.

„Tudi Katrica je zgorela“ je govoril kakor v polusnu.

Ostala sta samo zgornja dela njunih teles. Obraza sta bila vsa spačena od ognja. Novi prihajalci so se s strahom bližali mrličema, pa hitro si zakrivali oči in hiteli proč.

Katrica je slonela Lenici čez prsa.

Še nekoliko tednov je plul smrtni angel nad Svetlodolom, da je izdesetinil število prebivalcev. Solze za pokojnimi so se kmalu posušile. Za sedminami so se vrstile ženitnine. Tu je bilo treba novega mladega gospodarja, tam gospodinje. Celu priletni udovci in udove so dobili veselje do ženitve, da so si iznova naložili sladki zakonski jarem.

Črez nekaj mesecev so upniki prodali posestvice Martijakovo. Ta pa je oprtil na rame koš in prijel za prvi les, ki mu je prišel pod roke ter krenil iz vasi . . .

Šaljivi sosed Matijček je rekel, da mu je bila ta pot ob beraški palici lahka, ker ga je vedla v dolino — navzdol.

mu ptujski lopovi hlinili in laskali, tedaj je bil gotovo prepričan, da so to njegovi angeli varuhi. A zdaj, ko mu binglja vrv raz vislice, ga pa nočejo poznati. Nam se smili ta uboga žrtev nemčurstva, in slovenske poštenjake nujno opozarjamo, naj delajo vsi na to, da se zaduši „giftna krota“. To bo vam samim v prid, ker „Štajerc“ neti sovraštvo med ljudstvom, vzgaja lumpe in neznačajne kreature, zagovarja nepoštenjake in nemške goljufe. „Štajercu“ boj do skrajnega; on skrini čast slovenske zemlje in zaničuje naš sveti materni jezik. Sicer ima „giftna krota“ žilavo življenje, ker dobiva podpore celo od protestantov. A ubijmo mu najprej moralno moč; vse drugo pojde lahko. Ko bo vsak prepričan o njegovi lažljivosti, bo „Štajerc“ pri kraju. Če pojdemo vsi na delo, se to zgodi prej, kakor si mislite!

— **O korupciji Nemcev** dobivamo dan na dan kričeče vzglede, in velika laž je, če se bahajo o svoji nadkulturi. — Kakor poročajo iz Ludwigshafna na Nemškem, so izdali sledeč razglas nekateri meščani: „K volitvi! Volilci, volite enoglasno gospoda Jakoba Giehla, kajti on plača: 600 litrov vina, 3 srne, dva fazana in šest zajcev. Taki ljudje morajo v starešinstvo, ker skrbe tudi za svoje bližnje. Več meščanov“. — Tako se govori! Imenitno znajo uporabljati ta recept tudi naši štajercijanci, le s to razliko, da ti hinavski politikastri delujejo z golažem in žganjem. Papriko sipljejo v oči slovenskim kmetom, s hudičevo vodo pa jim zastrupljajo srce in pamet.

— **Sp. štajerske sodnije** ne znajo slovenski. Sami nemški dopisi romajo od te gospode po svetu, naš kmet pa strmi v učene čire-čare, ki mu jih napraska učena sodnja. Kaj so se vsi sodniki z Gleispachom vred postavili na glavo, da vidijo in delajo vse narobe? Ali ni isto, pošiljati trdemu slovenskemu kmetu kitajske ali pa nemške dopise? Obojega ne razume in zato se huduje, da se je „škricom“ prismočila pamet.

— **„Štajerc-a“** se sramujejo Nemci sami. Stid jih je „giftne krote“, in s tem so pokazali, da imajo pravi Nemci vendar še trohice poštenja. Ne tako sp. štajerski nemčurji! — V Hamburgu je bila te dni velika Bismarckova slava, in profesor Polzer je govoril o spodještajerskih razmerah, o ostudnih karikaturah nemškega naroda, govoril je o „Štajercu“, tem nesramnem izvržku, ter ga obsodil, da dela sramoto vsej Nemčiji. — Glejte, Nemce same je sram tega glasila slovenskih renegatov, a nekateri kmetje ste še tako slepo zaverovani v to lažljivo trobilo! Zaničevanje vredne propalice, slabši kot psi, naj bodo vaši voditelji, vaši maliki?

— **Političen shod na Vukovskem** je bil zadnje nedeljo sijajna manifestacija narodnega življa v mariborskem okraju. Gotovo je lahko na ta shod ponosno jareninsko politično društvo. Pri Pezdikeku je bilo zbranih blizu 200 narodnjakov, ki so z zanimanjem in navdušenostjo sledili našim govornikom. Gotovo shod ne bo brez uspehov. Bili so navzoči tudi nasprotniki, a si niso upali nič glasno ugovarjati. Še proti resoluciji si niso upali glasovati, v kateri se je dalo Štogerju nezaupanje. Deželni poslanec Roškar je govoril o raznih predlogih in interpelacijah, ki so jih stavili spodnještajerski slovenski poslanci. Dosegel je on z drugimi slovenskimi poslanci, da dobijo po toči poškodovani 40.000 K več, kot je bilo v začetku namenjeno. Končal je poslanec z odobravanjem navzočih. Potem se je še o marsičem govorilo. Posebno so se od vseh strani slišale pritožbe, da je davčni urad pri odpisavanju davka premalo gledal na obupno stanje naših ljudi. Nekaterim je toča vse ali vsaj dve tretjini pobila, a odpisala se jim je pri davku le mala svotica. Ljudje ne morejo plačevati, ker nimajo ničesar. V spomladi je pričakovati lakote v jareninskem okraju. G. poslancu se je izrekla toplja zahvala in odobrila se je njegov nastop popolnoma. Štogerju pa smo izrazili nezaupanje in ga pozvali, naj odstopi, in to v kraju, kjer je dobil večino glasov. Tako sijajno se je izvršil ta shod.

Občinske volitve v Oplotnici, katere so se vršile dne 9. novembra t. l., so zdaj razveljavljene, ker občina ni preskrbela volitvene komisije in se je volilni zapisnik nepostavno prenaresjal in čas za pritožbe se ni na osem dni odmeril, ampak na

3 tedne. Mora se nov zapisnik napraviti in volitve postavno razpisati. Slovenci, torej na noge, ker to tirja naša čast in naš blagor.

— **Polzela**, 28. novembra 1904. Tukaj se je ustanovila vendar enkrat prepotrebna „Prostovoljna požarna bramba“. V odbor so voljeni sami vrli narodnjaki, o katerih lahko trdimo, da bodo vodili to društvo z vso vstrajnostjo ter požrtvovalnostjo. Dasi so tudi nekateri mlačneži govorili, da to društvo ni potrebno ter ne bo vspevalo, vendar upamo, da so se do dobrega zmotili. Tebi mlada „Prostovoljna požarna bramba na Polzeli“ pa kličemo: Uspevaj! Procvitaj! Bog in narod!

— **Pasja kontumacija** je odrejena za ves sodni okraj Vransko, ker se je pritepel v občino Št. Jurij ob Taboru 17. novembra stekel pes.

— **Nesreča**. Iz Nazarja v Savinski dolini: Velika nesreča se je prigodila 22. m. m. V gozdu posestnika Paragoznika je več delavcev sekalo les za splav. Ko sta dva podirala drevo in ga je vzelo črez seč, je drevo merilo na delavca Franca Rozman, ki preplašen zbeži. Pri tem pa pade na obeljenem gladkem lesu s tako silo, da nezavešten obleži. S pomočjo drugih tovarišev se nekoliko oživi, kri se mu vlije skozi usta in nos. Živel je le še eno uro.

Iz Laškega. O našem trgu je razširjeno mnenje, da je popolnoma nemška naselbina. To mnenje pa obvelja le tako dolgo, dokler ne pridete na Laško. Kdor si naš trg na lastne oči ogleda, mora se čuditi, da se pusti svet tako voditi za nos. Povsod ti doni slovenska govornica na uho, nadpisi na hišah ti kažejo slovensko lice — vsi priimki so pisani v lepi pravilni slovenščini — in vprašaš li tega ali onega, po njegovi narodnosti, ti boče vsak odgovoril: „Slovenec sem — pa ker zaslužim nekaj grošev pri nemčurjih se ne upam pokazati! Za Boga! Kje pa se nahajajo tisti nemčurji, ki imajo Slovence tako zvezane? Trg je slovenski; ima sicer nemške ulične napise, ki pa so se tudi nabavili iz strahu pred onimi, ki vladajo naše ljudi. Okolica je slovenska — niti desetinke Nemca ne iztisnete iz nje. Kje je torej tista družba, ki daje slovenskemu Laškemu trgu nemško lice? — Le počasi! Potrudimo se malo v naše javne urade, k naši sodnji in davkariji. Ako upamo, da bomo tudi tukaj z našim občevalnim jezikom, torej jezikom našega popolnoma slovenskega okraja, brez ovire izhajali, se grozno motimo. — Pri sodnji, kakor davkariji se nahajajo uradniki, od katerih se ne dobi na slovensko vprašanje slovenskega odgovora, in če se ga na glavo postavi. Kakor da bi bili zaprisegli, nikdar spregovoriti slovenske besede; uradniki, ki znajo dobro italijanski — a slovenski ne; tukaj je gnezdo tistih, ki so udje zloglasnega tukajšnjega „fajerberja“, ki prepeva pri vsakem svojem kroku izdajalsko pesem „Wacht am Rhein“ — v pošteno slovensko družbo pa jih ni; tukaj se nahajajo končno dopisovalci celjskega protiaustrijskega lističa „Deutsche Wacht“. Na ta način se torej daje slovenskemu trgu po c. kr. uradništvu nemško lice in tako se vzdržuje s pomočjo c. kr. uradov tista stranka, ki simpatizuje s smrtnim sovražnikom Avstrije — z onimi, ki imajo že načrt gotov, kako razdeliti našo državo... To so faktične razmere v našem in še v marsikaterem drugem sp. štajerskem trgu — v sramoto celi naši državi!

Resnicoljub.

— **Redka slava**. Svojinendan in obenem sedemdesetletni rojstni dan je slavil, dne 29. m. m. v krogu svojih ožjih znancev tukajšnji velespoštovani trgovec, gospod Andrej Elsbacher. Laški Slovenci mu kličemo: „Na mnogaja ljeta!“

— **Bralno društvo v Laškem trgu** priredi dne 26. decembra na Štefanovo, dve glediški predstavi, in sicer „Eno uro doktor“, ter „Blaznica v prvem nadstropji“. Druga društva v okolici se uljudno prosijo, da se na ta oglas ozirajo in svoje prireditve blagevolijo po tem urediti.

— **Št. Jurij ob juž. žel.** Šel je 26. nov. t. l. ponoči mizar Izidor Zelič iz „štete“ domov v Kranjčice. Nesel je v košu deset zidnih opek. Ko pride do takozvanega Podplaškega mostu, si je hotel malo počiti in je v ta namen naslonil koš na ranto, ta je pa bila trhla ter se prelomi in pade s košem in možem vred v Voglajno. Ker pa ni mogel mož ki je padel na hrbet v vodo, naramnic sneti, ga je koš zmirom bolj v dno vlekel, tako da mu je že pričela voda teči

v grlo. K sreči se prime za grmovje — padel je bolj za krajem — in spleza na suho. Zgubil je tudi v vodi prisluženih 12 kron, kar je za ubogega delavca veliko. Pristojna oblast naj izvoli ukreniti potrebno, da se most popravi ali pa nov naredi, ker čez tega še samotež ni varno voziti, kaj šele s težkim vozom.

— **Ponikva ob južni železnici**. Iz Ponikve smo prejeli zagotovilo, da se ponkovskemu občinskemu uradu nikakor ne more očitati nemškutarjenje, temveč da ureduje isti slovenski. To je tem bolj verodostojno obvestilo, ker nam je znano, da je ponkovski župan vzgleden narodnjak, in bi se neslovensko uradovanje moglo v kakem slučaju pripetiti le proti njegovi volji in vednosti. Mi to beležimo z velikim zadovoljstvom in želimo le, naj bi vsi slovenski uradi ne le na Ponikvi ampam po vsem Spodnjem Štajerskem strogo izpolnovali narodno dolžnost glede uradnega jezika in medsebojnega občevanja.

— **Slov. Bistrica**. Dne 13. listopada je imela naša čitalnica svoj letošnji redni občni zbor. Zanimanje za letošnje zborovanje je bilo primeroma še precejšno, — v primerju namreč z našimi klavrnimi razmerami in zborovanji drugih let. Predsednik g. dr. Lemež je v svojem nagovoru orisal delovanje društva v preteklem letu ter se v presrečnih besedah spominjal odislih društvenih članov. Društveni tajnik je omenjal težkoče, s katerimi se ima mlada društvo boriti, in ki je ovirajo, da se ne more bolj razvijati, ter povdarjal potrebo složnega delovanja. Iz njegovega poročila smo posneli, da je v pretečenem letu štelo društvo 27 članov (!) ter bilo naročeno na 22 časopisov. Po blagajničarjevem poročilu ima društvo čistega premoženja 179 K 64 v raznu inventarja, kar se je vzelo z velikim zadovoljstvom na znanje. — Predsednikom za prihodnje leto je bil izvoljen dosedanji društveni načelnik g. dr. Urban Lemež. V novi odbor so se izvolili: Gospodična Otilija Feigel ter gg.: Iv. Grobelšček, Pet. Novak, An. Špan, M. Schwarz in I. Založnik kot odborniki, Ivan Lasbaher, A. Pinter in A. Požar kot odbornikovi namestniki. Od več strani se je izrekla želja, naj bi čitalnica prirejala zabavne večere, ter je pričakovati, da bode odbor to željo po možnosti upošteval. V to svrhu pa je treba odboru tako gnotne kakor tudi moralne podpore, treba je, da se ne le bistriški, marveč tudi okoliški Slovenci združijo v tem društvu, da pristopijo kot udje in podpirajo odbor po svojih močeh pri delovanju.

— **„Čitalnica v Slov. Bistrici“** vabi na „Miklavžev večer“, katerega priredi v ponedeljek dne 5. grudna 1904. v društvenih prostorih.

— **Slov. Bistrica**. Požar na požar je v našem okraju na redu. V Pokošah je 24. t. m. izgorela gospodarju Hajdniku na prostem stoječa pojata. Škode ima 600 kron, pa je zavarovan za to vsoto. Menda je bilo zažgano. — Dne 20. t. m. pa je gorelo prav v trgu in sicer v mesariji Rasteigerjevi. Ogenj je grozil se strašno razširiti, a požarna bramba ga je udušila. Zgorelo je za 200 kron mesa.

— **Žigertov stolp — se je zrušil**. Velika nesreča je zadela „Podravsko podružnico slov. plan. društva“. Pretečeno soboto prinese nek gospod iz Rač v Ruše vznemirljivo vest, da ni videti več stolpa od četrtega zjutraj. Takoj je šel nekdo na Žigertov vrh, da zve resnico. Ko se vrne, pove, da leži stolp na tleh. Žalost prešine vsakega, kdor izve to žalostno novico; zlasti pa društvenike in društveno vodstvo. V nedeljo zjutraj se poda komisija, sestojeca iz zastopnikov društva ter drugih mož, na mesto nesreče, da spozna vzrok katastrofe. Mogočni in krasni stolp, ki je bil ponos podružnice, prebivalcev Pohorja in vseh obmejnih Slovencev, ki so ga vsako jasno jutro pozdravljali, ki jih je spodbujal v narodnem boju, stavba, ki je stala več tisočakov, mnogo truda in požrtvovalnosti, leži pred nami. Od vseh bližnjih krajev so prihajali ljudje gledat stolpove ruše. Stolp je padel na tisto stran, kjer so bila vrata. Najbolj je razbita prva tretjina, streha je pa še skoraj cela. Stolp se je šele polomil, ko je telebnil z neznansko silo na tla. Vse vrvi so potrgane. Ogledali smo si natanko njih konce ter spoznali, da se glavna vrv, ki je ležala proti jugu, ni sama utrgala, ampak, da je bila nasekana. Ta konec smo oddali oblasti, da stvar preiskuje. Takoj, ko smo slišali nesrečno novico,

smo bili mnenja, da sam vihar ni podrl te stavbe, ampak, da je pomagala tudi roka zverinskega človeka. Na odsekanem koncu vrvi se je tudi zasledila kri. Najbrž se je dotičnik urezal ali opraskal. Res je razsajal v sredo in četrtek strašen vihar na Pohorju, a tako ljut ni bil, kakor septembra lanskega leta, ko še stolp ni bil privezan. — Za podružnico je to hud udarec. — Načelnik je sklical za nedeljo odborovo sejo in sicer v gostilni g. A. Novaka v Rušah ob 10. uri dopoldne, katere pa se naj udeležijo tudi drugi prijatelji in udje podružnice ter svetujejo odboru kaj koristnega. — Radovedni smo, bo li sodišče izsledilo lopova, ki je — gotovo podkupljen od mariborskih nemčurjev — storil ta podli čin, ki je značilen znak pabalinske nesramnosti renegatske družali.

— **Volilna sleparija v Mariboru pred sodnijo.** Danes dne 30. novembra se je vršila pred senatom okrožne sodnije v Mariboru obravnava proti Feliksnu Schmidlu, Francu Opelki, Jakobu Skazi, Janezu Mohoriču in F. Grafu. Prvi in drugi sta obtožena, da sta Skazo podkupila s tem, da sta mu obljubila, ako se pripelje iz Slov. Bistrice in voli za Nemce, povrnitev stroškov. V resnici je tudi dobil 14 K. Mohorič in Graf sta pa nabirala pooblastila ter jih je prvi prinesel svojemu gospodarju Schmidlu in Graf volilnemu odseku. Akoprav so pričje izpovedale, da niso podpisale pooblastil in so tudi izvedenci izrekli, da so podpisali zelo dobro ponarejeni. Senat s predsednikom Morocutti-jem na čelu je vse obtožence oprostil. Obtožba se opira na članek VI. zak. z dne 17. grudna 1862. drž. zak. št. 8 ex 1863, na razsodbo kasacijskega dvora z dne 5. sušca 1887 št. 14443 ex 1886 in na razsodbo c. kr. okrožne sodnije v Mariboru opr. št. Vr. VI. 713/2. Vsi obtoženci so tako nevedne reviče, vsaj po njih izpovedbah, da jih človek res smatra žrtvam nemške stranke. Zopet je torej nemška sleparija dosegla oni vrhunec nedopustnosti, da se je morala baviti z njo sodnija kakor nedavno v Celju, ko je bil znani pokojni Schmid zaradi volilne sleparije obsojen. Če bi se vse nemške volilne sleparije na Spodnjem Štajerskem primerno kaznovale, bi pa bili zapori polni samih sleparjev nemške in nemškutarke stranke.

— **Utopljenca Janeza Pečarja iz Maribora** so dobili v Dravi.

— **Brus ga je ubil.** Dne 23. novembra je v tvornici oglečeve kisline, v Smolniku p. Ruše brusil delavec A. Falnoga na velikem brusilnem kamnu sekuro. Pri tem pa se brus, ki so ga gnali jermeni, razpoči in ubije delavca.

Iz Ptuja. Učiteljskemu konviktu in „Družbi sv. Cirila in Metoda“ v prid prirede št. barbarski, hajdinski in ptujski tamburaši dne 5. jan. 1905 ob 8. uri zvečer veliki koncert v „Narodnem domu“ v Ptuj. Prijatelji milega nam slovenskega naroda in njegove sestrice, narodne šole, na krov dne 4. januarja! Vsa hvala in čast prirediteljem, ali časten, gmoten uspeh je odvisen od vas. Mal' položi dar domu na oltar“. Na svidenje v Ptuj dne 5. januarja 1905.

— **Iz Ptuja.** S 1. jan. 1906 bo 30% šol pomaknjenih iz III. v II. oz. iz tega v I. krajevni razred. Skrb krajnih in okrajnih šolskih svetov je, ukreniti potrebno, da se bode oziralo le na res v neugodnih razmerah nahajajoče se šole. To delo je zelo težavno, ker je povsod dovolj neugodnosti, ali vendar bo v prvi vrsti gledati na tiste šole, katere stoje v samoti ter nimajo ne mesarja, ne peka, ne trgovca, ne pošte itd. V ptujskem okraju bi bilo želeto to-le premembo: V I. razred je premakniti Ptujsko okolico, v II. razred pa Selo, Novo cerkev, Naraple, Sv. Marka, Polenshak, Dornavo, Vurberg, Hajdino.

— **V Podložah pri Ptuj** je gorelo v ponedeljek pri gospodarju Korošču. Otroci so se seveda igrali z žveplenkami pa zažgali. Zgorel je kozolec poln sena.

— **V Vuhredu pri Marenbergu** se vrši v nedeljo 11. grudna ustanovni shod „Kmetkega bralnega društva“. Volitve odbora in poučni govor. Prostor: Gostilna g. župana Fr. Szerma. Čas: 4. ura popoldne.

— **Imenovanje.** Pravni praktikant pri deželnem sodišču v Gradcu, g. dr. Fran Vidovič, je imenovan avskultantom za graško nadsodišče.

— **Z graškega vseučilišča.** Akademski senat je odobril rektorjevo odredbo, s katero je prepovedal vsem dijaškim društvom rabiti svoje na vseučilišču obešene table in je odločno obsodil postopanje nemških buršev, ki so tihotapsko zamazali table slovanskih društev.

— **Graščino Hornegg pri Gradeu** sta kupila gg. dr. Ivan Tavčar, odvetnik v Ljubljani in Ivan Hribar, ljubljanski župan, za 410.000 kron. Dosedanji lastnik je bil Danijel Lap iz Velenja.

Društveno gibanje.

— **Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj** zboruje v četrtek, dne 8. decembra t. l. v navadnih prostorih deške okoliške šole v Celju ob pol 11. uri dopoldne po nastopnem vzporedju: 1. Zadnji zapisnik. 2. Društvene zadeve in nasveti. 3. „Kako in kaj se zamore pri obstoječih razmerah risati v vseh kategorijah ljudskih šol po novi struji?“ (Podava iz šolske prakse: Ant. Petriček, nadržitelj — Zalec.) 4. Nasveti. — Vsi udje so vljudno vabljeni. Gostje dobro došli!

— **Dršalni klub.** Pri glavnem zborovanju dne 26. t. m. je bil izvoljen predsednikom g. prof. Anton Jošt, blagajnikom Mirko Meglič, v ostali odbor pa gg. dr. Alojz Biček, Milan Detiček, Alojz Gregorin, dr. Gvidon Serbec in sledeči namestniki: M. Detiček, P. Detiček, J. Serbec in dr. Ljud. Stiker. Določilo se je, da se bo dršališče napravilo tudi letos, kakor dosedaj, na posestvu Dijaškega doma (Rosenhof). Cena letnim vstopnicam se je določila za rodbine do treh oseb 8 K — in za vsako nadaljno osebo 2 K —, letna karta za posameznike 4 K —, dijaške celoletne na 2 K —, za enkratni vstop na dršališče se bo plačalo — K 20 v, od strani dijakov — K 10 v. Kakor dosedaj, se bo v trgovini g. Vaniča na voglu Narodnega doma razodela tabla, s katere bo razvidno, če je dršališče odprto ali ne. Celoletne vstopnice prodaja blagajnik g. Meglič.

— **Akad. tehn. društvo „Tabor“** v Gradcu priredi v soboto 3. grudna svoj II redni občni zbor s sledečim vsporedom: 1) Čitanje zapisnika zadnjega občn. zbora. 2) Poročilo odborovo. 3) Razdelitev društvenih trakov. 4) Slučajnosti.

— **Akademično tehn. društvo „Triglav“** v Gradcu priredi v soboto, dne 3. t. m. ob 8. uri zvečer tretje redno občno zborovanje v svojih društvenih prostorih (Heinrichstrasse 8. II.) s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Poročilo odborovo. 3. Poročilo društvenega sodišča. 4. Čitanje in odobrenje proračuna za zimski tečaj 1904/5. 5. Slučajnosti. 6. Razdelitev trakov. Slovanski gostje dobri došli!

— **Klub jugoslovanskih agronomov na Dunaju** si je izvolil za zimski tečaj sledeči odbor: Cand. agr. Rasto Zidanšek, predsednik; stud. cult. tehn. Julijo Brückner, podpredsednik; cand. agr. Anton Podgornik, blagajnik; stud. forest. Josip Kenda, tajnik; stud. for. Svetozar Zrnić in stud. agr. Matej Kosmač, preglednika.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

vsem svojim podružnicam.

V koledarju za leto 1905., ki ga je izdalo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, se nahaja tudi „Vestnik“ družbe za leto 1903. Ako pregledujemo ta vestnik nekoliko natančneje, se lahko prepričamo, da nam je neprijetno ogledalo onih podružnic ki so spale tudi v letu 1903.

A nekaj teh se je začelo zadnji čas že gibati in oživljati. Smelo trdimo, da bi se lahko oživele vse naše podružnice, da bi lahko vse procvitale in se koncem leta ponašale z dostojnimi doneski.

Častiti domoljubi! Glavna opora naši družbi so vselej bile in morajo tudi v naprej ostati naše podružnice. To nam bodi načelo našega nadaljnega postopanja. Z vsemi močmi bomo odslej delovali na to, da se vzdramijo vse in da ne zaspi niti ena — vsaj po naši krivdi ne sme zaspati.

Ker se leto 1904. približuje svojemu koncu, in ker bi se radi ponašali, ko izdamo v prihodnjem letu koledar za l. 1906. z dejstvom, da ni ostal naš klic glas upijočega v puščavi, marveč da je našel odmev v vseh naših podružničnih odborih, in v vseh srcih č. rodoljubkinj in rodoljubov, pozivljemo vse te z nastopnim nasvetom ter uljudno prošnjo:

Tam, kjer naše podružnice spe in niti svojih odborov večinoma ne naznanjajo v Ljubljano, tam se žrtvuj posamezna rodoljubkinja, posamezen rodoljub ter naberi kako vsoto kot prispevek za našo družbo ter jo upošlji naravnost z naslovom: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Ako dobimo take zneske s pripomnjo, da se upo-

šiljajo kot prispevek te ali one podružnice — vsaj do konca letošnjega leta — izkazali jih bomo kot prispevke dotičnih podružnic v prihodnjem koledarju za leto 1906. Tem načinom bo obenem oživela dotična podružnica.

Če dosežemo na ta način, da se zmanjša število spečih podružnic bode to častno ne le za našo družbo sploh, nego tudi za dotično podružnico posebej pa še za te, tako delujoče rodoljubkinje in rodoljube.

Z delavnostjo in neumornim trudom, č. domorodkinje in domorođci, naprej ter naprej — in družbi se bode s časoma godilo tako dobro, kakor jej to želite Vi in mi.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Druge slovenske novice.

— **Slovensko vseučilišče v Trstu.** Nekateri slovanski listi, n. pr. „Politik“ in „Südst. Presse“ se zavzemajo za ustanovitev slovenske pravne fakultete v Trstu v zvezi z laško univerzo v Trstu. Akoravno govore nekateri idealni vzroki za to idejo, vendar velika večina praktičnih razlogov govori še odločneje zoper Trst kot sedež slovenskega vseučilišča. Kolikor pridejo gmotne in socialne razmere v upoštevanje, že danes lahko skoro z gotovostjo trdimo, da bi se velik del slovenskih visokošolcev rajši odločil za Gradec, Dunaj ali Prago nego za Trst, če tudi bi se ustanovila slovenska pravna akademija v Trstu. Tedaj bi pa ta ustanovitev žalostno životarila in usahnila in bi to dejstvo povzročilo, da bi se Slovenci morali odreči za nedoločen čas zahtevi slovenskega vseučilišča. Vse drugo bi bilo recimo začasno samo pravna fakulteta v Ljubljani. Upamo torej, da glas „Politike“, dasiravno ni hudobno mišljen, ostane osamljen glas. Rajši čakajmo nego se zadovoljiti z nestvorom. Naša zahteva pa bodi danes in zmiraj: Slovensko vseučilišče v Ljubljani.

— **Nesrečna rodbina.** Čevljarju Knezu v Jaršah pri Mengšu je v treh tednih zaporedoma umrla žena, mati in en otrok. Četrty teden je zbolel še on sam in umrl, torej so v štirih tednih umrli štirje iz ene robine, ostala sta le še dva nedorasla otroka v veliki revščini.

— **Žrtve dela** v podzemskem rovu pod Karavankami na Jesenicah so pokopane, od ponesrečencev, ki so bili poškodovani, so umrli še trije največ vsled opeklin. Bili so vsi črni in sežgani, da jih ni bilo spoznati. Vseh žrtev je bilo 14, a pravijo, da so še mrtvi v predoru; štiri pogrešajo, vse trdi da leže mrtvi v rovu, a dobiti jih ne morejo, ker se nihče ne upa tja dol. Delavci odhajajo od dela; v petek se jih je oglasilo 800, ki so zahtevali knjižice, da odrinejo proč. Izid uradne preiskave o nesreči še ni končan; sam cesar se zanima zanj.

— **Slovenska naselbina v Galiciji.** Visoko v Karpatih, po rusinskih vasicah Galicije in po kočah v pralesih živi več slovenskih ljudi, ki se tam preživljajo. Pravijo da celo tam v službi poljskega žida zaslužijo več kakor v domačiji. Rusini jih imenujejo „Grani“, in pravijo o njih: „Pjut in bjut sja“, — pijejo in bijejo se.

— **Klic: „Živela Avstrija“ je zločin.** Iz Trsta so bili izgnani trije mladeniči, ker so se pregrešili s tem, da so vzklicali „Živela Avstrija“ izročili so jih italijanskim oblastnjam.

Narodno-gosp. novice.

Hmeljarjem.

Rdeči pajek (tetranychus telarius) je tista pajku podobna pršica, ki je uničila tekoče leto skoro ves hmeljski pridelek po Češkem in po nekaterih krajih Nemške države. Kakoršno strašilo je trtna uš višogradniku, tašno je rdeči pajek hmeljarju. Ker le-ta prezimuje v razpoklinah in pod staro skorjo na hmeljarskih drogih in tu sem poklada svoja zimska jajčeca — in ker ima tu svoje zavetišče celo krdelo hmeljarskih škodljivcev katrih je med hrošči, metulji, muhami, ušmi, stenjami in polži veliko število, zaradi tega opuščajo povsod po Češkem in Nemškem hmeljevke ter napravljajo vse, zlasti nove nasade, na žico ali drot. Vsled tega se dobivajo hmeljevke na Češkem, v naše kraje postavljene, po primeroma nizki cen

A kaj pomaga to — ako pa se po hmeljevkah v naše kraje lahko prenese tudi rdeči pajek, kateri bi uničeval naš pridelek in katerega škodljivca se potem ne znebimo nikdar več. Seveda ugovarjajo nekateri in pravijo, da dobijo iz Češkega le nove droge, v katerih vendar se ne nahaja rdeči pajek. Res je to; a kdo nam jamči, da ne bode med 100.000 novih drogov tudi 50 ali 100 starih in okuženih? — Zaradi ene okužene hmeljeveke v enem vagonu ne bode vrnil cele pošiljatve in jo dal odpošiljalcu na razpolago! Ena okužena hmeljeveka pa zadostuje za oškodovanje, oziroma uničenje našega pridelka. Branimo so torej pajka, kolikor le mogoče!

Hmeljnik, kateri je okužen po rdečem pajku, se mora večkrat v letu škropiti z mešanico petroleja in vode; drogi pa se morajo pred postavljenjem vsako leto žgati, oziroma polagoma vtikati v veliko, železno peč, katera ima na dnu obilo žrjavice. Pajkova zalega se tudi uniči, ako se hmeljeveke polagajo v vodo in isti puste več tednov. To so opravila, katera zelo podražijo že itak obile stroške hmeljarstva. Ni torej čuda, ako Čehi in Nemci opuščajo hmeljeveke in se poslužujejo cenejih in veliko bolj pripravnih nasadov na žico.

Da se torej veliki nevarnosti, katera preta našemu hmelju, pride v okom, sklenil je po nasvetu gosp. viteza Haupta shod hmeljarjev na Gomilskem dne 9. t. m., na katerem je društveni tajnik poročal o poučnem potovanju, hmeljarsko društvo naprositi, da ukrene v tej zadevi vse potrebne korake. Izvrševaje navedeni sklep je napravilo hmeljarsko društvo dobro ukrepljeno ulogo na c. kr. poljedelsko ministrstvo ter jo dne 15. m. m., odposlalo na Dunaj.

Hmeljarji! proč torej z drogi in poprimite se — zlasti pri novih nasadih — žice. Gotovo bi bili Čehi na boljšem ako bi bili to tudi pravčasno storili; sedaj nam ponujajo hmeljeveke po nizki ceni in nam morda na tihem žele rdečega pajka. — — —

Kalup ali model za nasade na žico z vsemi najnovejšimi in praktično izkušeni pripravami ima hmeljarsko društvo na razpolago. Cena takšnega nasada pa je nižja kot cena za nasad na droge; povprečno znašajo stroški za vsako hmeljsko rastlino 40 vin, — hmeljeveka pa stane danes 44—50 vinarjev. Nasad na žico trpi najmanj 10—15 let, med tem ko so drogi v teku 10 let segniti. Drogi se morajo vsako leto postaviti in zopet zložiti — spomladi pa koničiti; vso to delo odpade pri nasadu na žico. Po žici se vije hmelska rastlina sama kvišku — na drog jo je pa treba privezati. Nasadi na droge imajo pač to prednost, da zamorejo obiralci hmelja svoje delo hitreje izvrševati in tako več zaslužiti. Največja prednost na žico pa je ta, da hmeljski sovražniki v njih ne najdejo zavetišča. Na shodih hmeljarjev v Žalcu, v Braslovčah in na Gomilskem kazal in razložil se je občinstvu navedeni kalup. Kdorkoli se zanima za to reč, naj se zgleda hmeljarskemu društvu. Isto tudi daje potrebna pojasnila o vsakovrstnih hmeljskih škodljivcih.

Anton Petriček

tajnik in blagajnik hmeljarskega društva v Žalcu.

Politični pregled.

— **Državni zbor.** V torek je trajala seja do pol 4. ure. Prvi je govoril češki poslanec Hruby, odgovarjal je nemškemu poslancem glede slovenskih vzporednic v Šleziji. Naglašal je, da so Nemci zadovoljni in srečni, ako vlada s § 14. rešuje in dovoljuje državne potrebščine. Dr. Menger je govoril mirno in spravljivo. Zadnji je govoril dr. Ferjančič, ki je izjavil imenom slovenskih poslancev, da so proti italijanskemu vseučilišču v Trstu.

Seja v sredo je trajala le štiri ure. Na dnevnem redu je še razprava o govoru ministrskega predsednika. Položaj je še vedno zamotan. Med drugimi je govoril baron Offerman, član nemške napredne stranke, a tako zmerno, da bi mu mogel pritruditi vsak dober patrijot. Govoril je za spravo med narodnostmi na podlagi enakopravnosti narodov. Seveda so mu ugovarjali celo njegovi ožji pristaši. Zadnji je govoril češki poslanec, dr. Klumpar, ki je med velikim hrupom zavračal nemške govornike in kričal, ki so se zbrali okoli njega.

— **Položaj v državnem zboru.** Agrarci vseh strank so imeli v četrtek posvetovanje, da se omogoči vladna predloga po uimih oškodovanim. Ta podpora naj po zahtevi čeških agrarcev znaša 28 milijonov kron. Danes je prišel ta nujni predlog na vrsto v zbornici.

— **Obstrukcija?** Dr. Kramar, vodja Mladočehov se je izjavil odločno za nadaljevanje češke obstrukcije. Pri posvetovanju načelnikov parlamentarnih klubov je posl. Romanczuk rekel, da ne bo reda, dokler se pravično ne reši narodnostno vprašanje in volilno reformo. Mladočehi in Jugoslovani so se menda zavezali medsebojno in skupno odklanjajo vsako nadaljno pogajanje, ako se vlada in Nemci ne pokažejo v dejanju dobrotne.

— **Ogrske razmere.** Ogrskemu ministrskemu predsedniku grofu Tiszi se je sicer posrečilo, da je ogrska poslanska zbornica nasilnim potom vsprejela neko spremembo državnoborskega poslovnika, ki naj bi omogočila redno rešitev nekaterih važnejših zadev v državnem zboru. Ali ta nasilnost ni gotova, da ne bi strmoglavila grofa Tiszo samega, kajti opozicijske stranke niso bile še nikdar tako razburjene kakor so sedaj in celo iz liberalne stranke, ki je vladna, torej Tiszova stranka, izstopilo je mnogo veljavnih mož ter pristopilo k opoziciji, da bi ji pomagali strmoglaviti nasilneža grofa Tiszo.

— **Pogajanja z Nemčijo razbita.** Nemški državni tajnik, grof Posadowsky, se je vrnil iz Dunaja v Berlin. Zadnji čas so namreč sklepali trgovinsko pogodbo, a pogajanja so se nenadoma pretregala.

— **Nemški državni zbor** se je otvoril 20. novembra. Predsednik grof Ballestrem je naglašal, da čakajo na rešitev zelo važni načrti, kakor glede dveletne vojaške službe in trgovinskih pogodb. Povedal je tudi, da se trgovinske pogodbe vsekakor predlože državnemu zboru, bodisi, da se pogodba z Avstro-Ogrsko sklene ali ne.

Rusko-japonska vojna.

Veliki napad na Port Artur. Zadnji napad na Port Artur, ki je bil izmed vseh dosedanjih najhujši, je general Nogi začel na povelje iz Tokia. Tam zahtevajo od njega, da mora za vsako ceno vzeti trdnjavo, predno pride baltiško brodovje. Nogi si je izbral neko stran, o kateri misli, da ni podminirana in da bo mogoče priti tam prav blizu do utrd. A varal se je. Ravno tam so naleteli Japonci na najstrašnejše podkope.

Japonci se resno boje baltiškega brodovja. Togo se resno pripravlja na sprejem.

Reuterjev urad poroča iz Čifua v London 30. novembra: Iz sem došli poročila je povzeti, da se vršili med 24. in 27. nov. pri Port Arturu ljuti boji.

Japonci so pri svojem zadnjem naskoku na Port Artur vrgli v zrak z minami glavne ruske utrdbe pri Erlušanu. Poizkusili so vzeti tudi manjše kikvanšanske utrdbe v naskoku. Boj se je razvil v pravcati spopad, ki je trajal eno uro. Pri tem so izgubili Japonci 4000 mrtvih.

Poročilo generala Nogija. V torek zvečer so v Tokiju izvedeli, da je general Nogi nenadoma dal ustaviti splošni naval na Port Artur, ki se je pričel v soboto. Nogi je poslal vladi o svojih operacijah v sofoto in nedeljo natančno poročilo, v katerem priznava, da uspeh njegovih operacij ni bil tako velik, kakor se je pričakovalo.

„Daily Telegraph“ poroča iz Čifua: Japonci so pri naskoku na sprednje utrdbe fora Kikvanšan tekom ene ure imeli 4000 mrtvecev. Navzlic temu Japonci vztrajajo v svojem prepričanju, da mora trdnjava tekom 20 dni pasti. V Golobjem zalivu se je v torek izkrcalo več novih japonskih vojev.

Po izjavah so Japonci potrti. Seboj imajo mnogo ranjencev. 28. m. m. zjutraj so pričele ruske čete, 10 km od ruskih pozicij, zopet z ofenzivo. Prednja četa je prišla v sovražni ogenj.

Dne 28. m. m. so Japonci napadli oddelek generala Renenkampa, a so bili z veliki izgubami odbiti. Tri japonske stotnije so poskusile obiti rusko desno krilo, a to so jim prepričili. Rusi so pokopali 300 ubitih Japoncev in zasačili mnogo orožja.

London, 1. dec. (Kor. ur.) „Daily Telegraph“ poroča iz Čifua: Japonci so pričeli v noči 29. novembra Port Artur vnovič silno bombardirati. Pri naskoku na utrdbo Erlušan in grič št. 203. so imeli velike izgube.

Pariz, 1. dec. „Matin“ poroča iz Petrograda: Sedanji spopadi v Mandžuriji so zopet predhodni znak velike bitke, do katere v kratkem pride, akoravno se je mislilo, da bo odložena do prihodnje spomladi.

Petrograd, 1. dec. Novo rusko brodovje, ki bo do aprila gotovo, bo imelo ime „Evropsko brodovje.“

London, 1. decembra. Dasi so japonske pozicije v Mandžuriji dobro utrjene, se nadaljuje umikanje Japoncev proti jugovzhodu.

London, 1. decembra. General Steselj je naznanil z datumom od 14. novembra, da ima vštrevši ranjence še 32.000 mož in da ni misliti na kapitulacijo.

London, 1. decembra. Od bitke ob Šahu je Kuropatkin dobil 34.000 mož in 72 topov, na potu je pa 32.000 mož s 388 topovi.

Književnost.

— **Moderni plesalec.** Gospod Ivan Umek, profesor plesa v Trstu je izdal lično, fino opremljeno knjižico „Moderni plesalec“, katero smo res že prav pogrešali. Knjižica je sestavljena tako jasno, da jo lahko vsakdo razume in potem tudi uči druge. Posebno prednost daje knjižici, da ima tudi uvod za plesalca in glavna pravila. Nadalje obsega vse navadne plesse in sicer 23, med njimi tudi slovanski valček in celo vrsto slovanskih plesov, zlasti čeških, poljskih in ruskih. V drugem delu obsega sestavljene plesse, pred vsemi „Besedo“, „Kolo“, „Slovana“ in druge. Škoda je le, da g. izdajatelj ni navedel za finale pri četvorki nobenih likov, ker bi bil ravno s tem aranžerjem jako ustregel. Svetujemo mu to za drugo izdajo. — Ker je knjižica tako priročna, da se jo vzame lahko seboj tudi na ples, in stane le 2 K, jo najtopleje priporočamo.

— **Nove muzikalije.** V založbi Otona Fischerja v Ljubljani je izšla cela vrsta skladb Viktorja Parme, in sicer skladbe, ki jih je čislani slovenski skladatelj zložil za „Rokovnjače“ in za „Legijonarje“, ki so torej znane in priljubljene. Iz „Rokovnjačev“ so izšle sledeče skladbe: 1. Uvertura za klavir (cena 250 K). 2. Kuplet za moški glas s klavirjem (cena 1 K). 3. Zora vstaja, za sopran s klavirjem (cena 1 K). 4. Cvetočih deklic prsa bela, samospjev (sopran) z mešanim zborom ob spremljevanju klavirja (cena 2 K). Te štiri kompozicije so na naslovnem listu okrašene s podobo, predstavljajočo prizor iz „Rokovnjačev“, ko so namreč rokovnjači zbrani v gozdu. Iz „Legijonarjev“ so izdane naslednje skladbe: 1. Zapo mi ptičica glasno, pesem za sopran s klavirjem (cena 120 K). 2. V petju oglasimo, moški zbor s klavirjem (cena 180 K). 3. Kuplet za moški glas s klavirjem (cena 1 K). 4. Romanca, samospjev (tenor) z moškim zborom ob spremljevanju klavirja (cena 180). 5. Ptička, pesem za sopran s klavirjem (cena 120 K). 6. Skoz vas, koračnica, po besedah Jos. Stritarja, za klavir (cena 120 K). Te kompozicije so na naslovnem listu okrašene s podobo, predstavljajočo prizor na trgu, ko se pripravljajo legijonarji na odhod. Z izdajo teh kompozicij se je gotovo močno ustreglo občinstvu, kateremu so se te skladbe že davno omilile, ker se odlikujejo po divni melodijoznosti.

— **Haardtov zemljepisni atlas** za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom, prirejen po prof. Orožnu je izšel pri Hölzlu na Dunaju v dveh izdajah; prva obsega 7 zemljevidov in stane 60 v, druga jih ima 14 in stane 1 K 40 v; posamezni zemljevidi so po 16 v. Gotovo se s tem ustreže našim ljudskim šolam; pa tudi zasebnikom se bosta atlasa zbog nizke cene gotovo omilila.

Listnica upravnštva.

G. nadržitelj, ki je inseriral pod „Šola in dom“, naj se oglasi v upravnštvu, kjer ga čaka več pisem.

Zahvala.

Podpisana se tem potom najiskreneje zahvaljujem vsem blagim dobrotnikom, ki so s prispevki pripomogli, da se je mojemu nepozabnemu soprogu postavil tako lep nagrobni spomenik. Posebno še izrekam prirčno zahvalo gospodu nadržitelju Farčniku, predsedniku savinskega učiteljskega društva za njegov ne majhen trud ter gospodu šolskemu ogledu Francu Prislanu v Braslovčah, ki je brezplačno pripeljal nagrobni kamen iz Celja.

Bog povrni vsem!

Fani Jarc,

521 1 nadržiteljeva vdova, sedaj v Ljubljani.

Razglas.

(505) 2-2 Vinska licitacija. A. V. 277/4 15

V zapuščini gospoda Franca Hočevarja, bivšega realitetnega posestnika in vinskega veletrgovca v Mariboru se bo nadaljevala od sodišča dovoljena prostovoljna dražba vinskih pridelkov

dne 6. decembra 1904, dopoldne, ob 10. uri

v kleti Reiser-jeve hiše, Reiserjeva cesta, št. 1. v Mariboru.

Razprodajo se naslednja stara vina:

slovenjegoriško, cenjeno na	40 vin. liter
rošpah, „ „	36—40 „ „
zavrčan, „ „	50 „ „
vilkomberško, „ „	48 „ „
rdeča vina, „ „	36 „ „ in
ljutomerečan, od	48 „ naprej.

Vsaka vrsta teh vin se nahaja v sodih od 50 do 300 litrov, in se prodajo sodi z vinom vred. toda vsako posebej in najceneje.

Četrtil del kupne cene je plačati pri licitaciji, ostalo pa tedaj, kadar se odpelje vino, kar pa se mora zgoditi tekom 14 dni po licitaciji.

C. kr. okr. sodišče v Mariboru.

Oddelek V, dne 1. novembra 1904.

Ženitbena ponudba.

Vdovec, star 38 let, imetnik posestva za 10.000. ki ima gostilno na lepem kraju blizu železnice, želi pridno dekle ali vdovo staro od 30—40 let. Premoženja naj ima v gotovini K 2000.

— Naslove je pošiljati upravništvu „Domovine“. (519) 2-1

V najem ali na račun se odda

gostilna, njive, vrti, travnik

v lepem kraju na Spod. Štajerskem. — Naslov pove upravništvu „Domovine“. (220)

POZOR!

Za prihodnjo zimo in božične praznike

priporočam vsakovrstno manufakturno blago za obleke, moške in ženske, velike in male po jako nizkih cenah. Daje: moko kakor v celjskih mlinih, južno sadje in vsakovrstno specerijsko blago, kakor sladkor, kavo, riž, olje, slanino, rdečo in štoknato sol, čaj, rum, domačo slivovko, (510) 3-2 spirit itd.

Kupite samo enkrat na poskus. — Mera in vaga pravična, cena nizka. Spoštovanjem

HENRIK PRIMUS, trgovec z mešanim blagom prej „TIROLEC“

Arclin pri Vojniku.

Mlin

dobro ohranjen, pol ure od živahnega trga v dobrem stanu, vode za celo leto na obilo, je radi rodbinskih razmer na prodaj. — Več se izve pri **Karolu Cimperšku**, trgovcu v Laškem trgu, (507) 3-2 Štajersko.

Oddajatelj veliko višokosti. Oddajatelj vlč. duhovščine in samostanov. Iz prve roke, t. j. od pridelovalca torej popolno jamstvo za naravno

nepopačeno kavo **PO NAJNIŽJIM CENAM.**

Naša pridelitev kave in čaja na otoku Java se obdeluje jako umno. Naša kava in naš čaj sta zelo blagodišeča in okusna, pa jako izdatna. Javaflor imenuje se naša zavarovana znamka.

Kava:

Požilja se 5 kg vrečica, colnine prosto in franko, brez stroškov na vsako pošto — Javaflor najfinejša gld. 6-65; Javaflor zelen. 11n gld. 6-65; Javabrazil fina družinska mešanica gld. 5-75.

Čaj:

(506) 12-1

1 kilo gld. 2-80, gld. 4.—, gld. 5-50.

Cenik brezplačno in franko.

TURK & DRUG

veleposestnik na Javi. — Pošiljatve in skladišča v luki.

TRST, Via dell'acquedotto 62.

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri brizgalnicah najnovejšega zistema in prenosom ravnoteža, odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903, izumitelja in tvorničarja

R. A. SMEKAL-a
iz Smichova. Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno in dvo-mlazno 30 do 35 m mlaza! Skladišče vseh gasilnih potrebščin. Tudi na obroke.

S spoštovanjem (497) —3

podružnica **R. A. Smekal.**

„Slovenski Štajerc“

ki zastopa koristi štajerskih in koroških Slovencev, izhaja na 16 straneh vsakih štirinajst dni v Kranju in stane 2 kroni na leto. — Ta časopis, ki brezobzirno razkrinkava spodnje-štajerske nemčurje, naj ne manjka v nobeni slovenski kmečki hiši na Spodnjem Štajerskem.

— Radikalno narodni list —

(499) 10-4

Na debelo!

Na drobno!

- Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem -

DRAGOTIN HRIBARJA

Rotovška ulica št. 2 + CELJE + Rotovška ulica št. 2

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega kancelijskega, konceptnega, pismenega, dokumentnega, ministrskega, ovijalnega, svilenega in barvanega papirja.

Lastna založba vseh tiskovin za urade, šolskih zvezkov in risank.

Dopisnice za godove s cvetlicami in druge umetne razglednice.

Postrežba točna!

Zaloga črnila, radirk, peres, peresnikov, tablic, kamenčkov, zavitkov, molitvenikov, žice, škatlic za peresnike in trgovskih knjig.

Papirnate vreče v vseh velikostih po originalnih cenah.

Cenike tiskovin in pisarniških potrebščin pošiljam na zahtevo brezplačno. — Preprodajalci imajo posebne cene.

Cene nizke!

(476) 10-5

Med. univ. dr. Rihard Karba

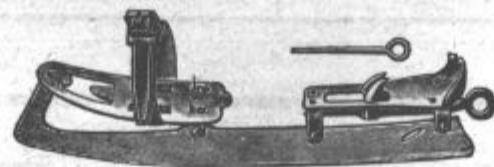
bivši sekundarij ljubljanske bolnice in dosedaj zdravnik v Šoštanju naznanja, da se je naselil kot praktični zdravnik

na Vranskem

in da ordinira v hiši, kjer je dosedaj ordiniral dr. F. Kunej.

(511) 3-2

Drsalke

raznih vrst, za dame, gospode in dečke — dereze za čevlje priporoča

trgovina z železnino „MERKUR“ P. Majdič, Celje.

Bogata zaloga

peči, predpečnikov in pečnih okrilj.

== Razni predmeti za božič! ==

Trgovski učenec

z izvrstnimi šolskimi spričevali, iz poštene hiše, se sprejme brezplačno za 4 letno učno dobo v večjo ljubljansko trgovino mešanega blaga.

Ponudbe naj se pošlje s priloženim prepisom zadnjega šolskega spričevala na upravništvo „Dovovine“.

(498) 4—

Zvezna knjigoveznica

v Celju

Schillerjeva ulica št. 3

- se priporoča slavnemu učitelstvu - prečastiti duhovščini, slav. župnijskim in občinskim uradom, posojilnicam, šolskim svetom in p. n. občinstvu za vsa v svojo stroko spadajoča dela kakor vezanje raznih liturgičnih in drugih knjig, zapisnikov, molitvenikov; v izdelovanje fascikljev, map itd. — Sprejemajo se tudi vsakovrstna galanterijska dela.

Ker je opremljena z najnovejšimi in najmodernejšimi stroji, okraski in drugim orodjem, izvršuje vsa dela kar najhitreje, ceno in solidno.

Vse pošiljave in naročila je naslavljati le: „Zvezna knjigoveznica“ v Celju.

Naravni brinovec

enoliterska steklenica K 2-50 (500) 5-4

razpošilja FRANC PUSTOTNIK, žganjekuhar v Blagovici, pošta Lukovica (Kranjsko).

Vožnje karte in tovarni listi v

Ameriko

Kralj. belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi York in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. vlade.

Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV., Wienergürtel 20 ali pa Resman Ivan, glavni zastopnik v Ljubljani, Kolodv. ulica št. 41, druga hiša na levo.

Hiša naprodaj.

Ob glavni cesti 5 minut od železniške postaje blizu tovarne, posebno pripravna za trgovino in za krčmo. Naslov pove upravništvo tega lista. 518' 1

Hotel „Balkan“-Trst

Piazza dela Caserma (Narodni Dom)

(449)

10-8

3 minute od južn. kolodvora in poleg pošte s 60 moderno opremljenimi sobami.

Restavracija — Dunajska kuhinja — Kavarna

Za goste hotela posebna restavracija v I. nadstropju.

Dvigalo.

Električna razsvetljava.

Kopaljšča.

Shajališče tujcev.

Božična in novoletna darila.

Prva narodna, najcenejša in največja trgovina z urami, zlatnino, srebrnino in optičnimi predmeti v „Narodnem domu“ v Celju

Postrežba točna in poštena.

RAFAEL SAMIČ, urar

Bogato ilustrovane cenike razpošiljam na zahtevo brezplačno in poštnine prosto. Vsa v mojo stroko spadajoča dela, popravila itd. izvršujejo se točno in ceno. Za delo jamčim.

Svoji k svojim!

(493) — 4

Postrežba točna in solidna!

(441) 9 Kdor želi biti postrežen z dobrim blagom po solidnih cenah, naj se obrne na že dolgo obstoječo znano tvrdko

Josip Hočevar

Kolodvorska ul. 5 Celje Kolodvorska ul. 5

katera izdeluje vsakovrstne obleke po najnovejšem kroju.

Velika zaloga tu- in inozemskega blaga.

Bogata izbor narejenih oblek za gospode, dečke in otroke, kakor tudi najfinejših

zimskih sukenj, ulstrov, pelerin in havelokov.

Cene nizke!

Postrežba točna in solidna!

Cene nizke!

Priporoča se p. n. gg. duhovnikom, slav. učitelstvu, pisateljem in p. n. občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. — Ker je bogato založena z najmodernejšimi črkami in okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini in v kratkem času okusno in ceno. —

Zvezna tiskarna

Schillerjeve ulice št. 3 CELJE Schillerjeve ulice št. 3

V zalogi ima in tiska v več barvah izdelane krasne diplome. Dalje: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošurice, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, podobice, spovedne listke, razglednice hranilne in družne knjižice ter sploh vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari. —